

การวิเคราะห์เทคนิคการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากบทเพลงใน  
ภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง เงือกน้อยผจญภัย ภาค 1 ชื่อเรื่อง “Little Mermaid –  
Poor Unfortunate Souls” (ใจอันไร้ที่พึ่งพา)

Analysis of Translation Techniques of English Song in Animation Movie  
“Little Mermaid”: Poor Unfortunate Souls

นภลีนี นิลพันธ์

Napasinee Nillaphan

คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยกรุงเทพมหานครธนบุรี

e-mail: napasinee@hotmail.com

**บทคัดย่อ**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง เงือกน้อยผจญภัย ภาค 1 ชื่อเรื่อง “Little Mermaid – Poor Unfortunate Souls” (ใจอันไร้ที่พึ่งพา) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพจากการศึกษาการใช้เทคนิคการแปล ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ได้ใช้กรอบทฤษฎีของลาร์สัน (1984) ที่ว่าด้วยกลวิธีในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย 5 วิธี คือ การใช้คำเทียบเคียง การละ การใช้คำยืม การแปลแบบรักษารูปแบบ หรือการแปลตรงตัว และการสรุปหรือเอาความ ตามลำดับ เทคนิคการแปลที่พบส่วนใหญ่ถูกนำมาปรับใช้กับการใช้คำศัพท์ใหม่โดยการยืมคำแปลตรงตัว เพื่อคงรักษาความหมายเดิมของภาษาต้นฉบับไว้ ทั้งนี้ ผู้แปลใช้เทคนิควิธีการแปลที่เหมือนและแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของภาษาไทยตามบริบทและวัฒนธรรมและใช้การเทียบเคียงเป็นต้น ผู้แปลมีการใช้เทคนิคการแปลแบบตรงตัว ใช้คำยืม และการแปลที่ใช้ความหมายใกล้เคียงเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการแปลละคำ และการสรุปคำมีอยู่บ้าง ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิเคราะห์เทคนิคการแปล และได้เสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยด้านการแปลที่เกี่ยวข้องที่ควรนำมาวิเคราะห์ต่อไป

---

**คำสำคัญ:** การแปล, กลวิธีการแปล

---

## ABSTRACT

The objective of this research aimed at studying on translation of song from English Song to Thai in an animation movie 'Little Mermaid': *Poor Unfortunate Souls*. The analysis was conducted through qualitative research. Data were categorized based on the use of Larson's theory (1984) of translation techniques included: 1) Restatement, 2) Omission, 3) Borrowed words, 4) form-based translation or literal translation, and 5) non-literal translation. Regarding translation techniques, the study found that most of them used in translating song from English to Thai by forming a new words which literally translated each lexical terms of source language. The techniques in translating have been varied according to similarities between English and Thai usage and difference between English and Thai usage. Another thing is that, restatement technique used in translating, inhere which most of the translation techniques used such as literal translation, borrowed words, and restatement while minor techniques in translating song was found omission and non-literal translation. There are comments and suggestions have been made for further research.

---

**Keywords:** translation, translation technique

---

### บทนำ

ในยุคที่การสื่อสารไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาเป็นสื่อระหว่างมนุษย์จากกลุ่มสังคมที่มีความแตกต่างกันไม่ว่าด้านภาษา เชื้อชาติ และศาสนาที่ต้องการสื่อสารให้เข้าใจ ทั้งด้านภาษา และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ศาสตร์แห่งการแปลจึงเกิดขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการของมนุษย์ในการที่จะถ่ายทอดความหมายจากภาษาที่อยู่ในสารหนึ่งไปสู่มนุษย์จากสังคมที่ใช้ภาษาต่างกันให้เข้าใจ จึงเกิดเป็นศาสตร์การแปลข้ามภาษา (cross-cultural translation) ซึ่งเป็นการแปลที่ถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง ทำให้คนในอีก

วัฒนธรรมหนึ่งได้เรียนรู้ และเข้าใจความคิดความเป็นอยู่ รวมถึงจิตนาการของคนในอีกภาษาหนึ่ง ในปัจจุบัน จุดประสงค์ของการแปลได้ขยายขอบเขตกว้างไกลไปกว่าการถ่ายทอดความหมายทางภาษา แต่ยังเป็นการถ่ายทอดและสะท้อนค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนการถ่ายทอดแนวความคิด โดยมีผู้แปลเป็นสื่อกลาง ความสามารถในการแปลที่ต้องใช้ภาษาแบบสร้างสรรค์ (creative) หรือคำที่มีความหมายกำกวม (ambiguous) ผู้แปลต้องตีความ ต้องเข้าใจภาษาและเข้าถึงภาษาจากต้นฉบับอย่างแท้จริง ซึ่งปัจจุบัน มนุษย์เรามีการสื่อสารการใช้ภาษาผ่านสื่อทางภาพยนตร์ เผยแพร่เป็นสารคดี และ

ภาพยนตร์แอนิเมชัน การแปลบทบรรยายใต้ภาพ (subtitles) จากภาพยนตร์สารคดีและหนังแอนิเมชัน ย่อมต้องสื่อความหมายและอารมณ์จากบทพูดของตัวละคร ดังนั้นความสามารถในการใช้ภาษาของผู้แปลต้องเข้าใจและลุ่มลึกถึงวัฒนธรรมที่มาพร้อมกับภาษา ทั้งนี้เนื่องจากภาษาเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรม และวัฒนธรรมก็ถูกกำหนดโดยภาษา ในทางกลับกัน (Larson, 1998 อ้างไว้ใน พัทรี โภคาสัมฤทธิ์, 2555 หน้า 1) การแปลมีบทบาทอย่างยิ่งในการถ่ายทอดทั้งภาษาและวัฒนธรรมจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง กลวิธีการแปลมีหลายรูปแบบและศาสตร์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลบทภาพยนตร์ และการแปลคำบรรยายใต้ภาพยนตร์แอนิเมชันจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยทั่วไปนักแปลมักให้ความสำคัญกับการแปลคำนาม สรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำอุทาน ขณะที่การแปลนามวลีในบทภาพยนตร์ ซึ่งผู้แปลอาจจะต้องใช้กลวิธีการสื่อสารข้ามภาษาผ่านการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ทั้งนี้ ผู้แปลจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ สภาพแวดล้อมและการถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละคร เช่น การชมเด็กว่าน่ารักในภาษาอังกฤษอาจชมว่า Oh, what a cute baby! ซึ่งเมื่อแปลเป็นภาษาไทยให้ได้รสชาติเหมือนเป็นภาษาไทยที่คนไทยพูดก็อาจแปลได้ว่า “เหม! ช่างน่าเกลียดน่าชังเหลือเกิน” ซึ่งถ้าแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษจะได้ “What an ugly baby!” ย่อมไม่ถูกต้องเพราะถือเป็นการแปลที่ไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมในการชมเด็กว่าน่ารักของไทย (พัทรี โภคาสัมฤทธิ์, 2555 หน้า 1) ดังนั้น จะเห็นว่า การแปลเป็นความสามารถในการใช้ภาษา ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของ

ผู้พูดภาษานั้นๆ อย่างชัดเจน ผู้ที่พูดภาษาต่างกัน และมีวัฒนธรรมที่ต่างกันย่อมมีพื้นฐานทางความคิดที่แตกต่างกัน

การวิจัยจึงนี้มุ่งศึกษากระบวนการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยเน้นวิเคราะห์การแปลประโยคที่ซับซ้อน และลดรูป ที่มาจากบทเพลงตัวอย่างในงานวิจัยชิ้นนี้คือเรื่อง เงือกน้อยผจญภัย ภาค 1 ชื่อเรื่อง “Little Mermaid – Poor Unfortunate Souls” (ใจอันไร้ที่พึ่งพา) โดยผู้ศึกษาสนใจการแปลบทเพลงจากเรื่องเรื่อง “Little Mermaid – Poor Unfortunate Souls” (ใจอันไร้ที่พึ่งพา) โดยผู้วิจัยสนใจการแปลที่มุ่งเน้นกลวิธีการแปลคำนาม หรือกลุ่มคำที่มีความหมายหลายนัย ประโยคที่ซับซ้อน และลดรูป เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิธีการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยด้วยเทคนิคใดจึงจะเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อสื่อสารภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และค้นหาวิธีการแปลที่รักษาความหมายเดิมครบถ้วนถูกต้องไม่แปรเปลี่ยน กลายเป็นคำตรงกันข้าม หรือเป็นการหาค่าเทียบเคียงที่รักษาอรรถรสของภาษาเดิมไว้ให้เป็นรสเดียวกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยสนใจการแปลบทภาพยนตร์ ถ้อยคำทางวัฒนธรรมภาษาในภาพยนตร์ การใช้กลวิธีการแปลระดับคำที่ต้องใช้ไวยากรณ์ และความเข้าใจวัจนภาษาของเจ้าของภาษาที่อาจเป็นปัญหาที่ยากลำบากต่อผู้ที่ไม่ได้พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เนื่องจากจะต้องอาศัยความรู้ในภาษาและวัฒนธรรมของผู้ที่พูดภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี โดยต้องคำนึงถึงกลวิธีการแปลระดับคำ การใช้คำเปรียบเทียบ คำที่บอกลีลาและอารมณ์ของตัวละคร ซึ่งต้องอาศัยการอ่านตีความจากบท

บรรยายและใช้ภาพ และเสียงประกอบการแปล  
ดังนั้น เมื่อต้องถ่ายทอดบทภาพยนตร์ภาษาอังกฤษ  
ให้เป็นบทบรรยายภาษาไทย จึงถือเป็นหน้าที่ของ  
ผู้แปลบทภาพยนตร์ที่จะต้องหากลวิธีต่างๆ ในการ  
ถ่ายทอดอารมณ์ขัน มุขตลก รวมไปถึงความรู้สึก  
ของตัวละครแต่ละตัวให้ออกมาในรูปของบท  
บรรยายได้ภาพที่สามารถรักษารสของภาพยนตร์  
ไว้ได้ (กัลยกร ฉัตรศิริมงคล, 2547 หน้า 4)

จูเลียน เฮาส์ (House, 1977, pp. 25-31,  
อ้างไว้ใน จิราวรรณ สุขวิทยากุล, 2557, หน้า 21)  
กล่าวถึงการแปลว่ามีแก่นสำคัญคือการรักษา  
“ความหมาย” เมื่อถ่ายทอดจากภาษาหนึ่ง  
ไปสู่ภาษาหนึ่ง โดยที่ผู้แปลควรตระหนักถึง “ความ  
หมาย” ของการแปลภาษา ในที่นี้ มี 3 ประเด็นคือ

(1) ความหมายทางอรรถศาสตร์ (semantic  
aspect of meaning) คือความหมายตรงตามรูป  
หรือตามการอ้างอิง ความหมายทางอรรถศาสตร์นี้  
ยังเกิดขึ้นได้แม้คำดังกล่าวจะไม่อ้างอิงถึงสิ่งใด  
ในโลกความเป็นจริง เช่นกรณีของนวนิยาย  
วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

(2) ความหมายทางวัจนปฏิบัติ (pragmatic  
aspect of meaning) คือ ถ้อยคำได้จากลักษณะ  
ทางไวยากรณ์ เช่น การเรียงลำดับคำ การเน้นเสียง  
หรือการปรากฏของคำกริยาบ่งการกระทำ  
(performative verbs) แต่ในสถานการณ์จริง  
บริบทจะสามารถบอกพลังวัจนกรรมปฏิบัติ

(3) ความหมายตามรูปแบบข้อความ  
(textual aspect of meaning) ข้อความในที่นี้  
หมายถึงการร้อยเรียงประโยคให้เป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น  
ในกระบวนการสร้างข้อความนั้น มีบริบทแวดล้อม  
ต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การปรากฏของคำที่ใช้  
เหมือนคำสรรพนาม (pro-forms) การแทนที่

(substitution) การเน้นคำซ้ำ (anaphora) เป็นต้น  
นอกจากนี้ ด้านกระบวนการแปล สัจฉวี สายบัว  
(2550) เสนอวิธีปรับบทแปลในระดับคำ และระดับ  
ประโยค ซึ่งในงานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาถึงระดับ  
ประโยค จึงจะยกเฉพาะกลวิธีการปรับบทแปลใน  
ระดับคำ ซึ่งมี 5 วิธีด้วยกัน คือ

1) การเติมคำ อธิบาย ซึ่งแบ่งย่อยได้  
ออกเป็นการเติมลักษณะนามข้างหน้า และการเติม  
ข้อความสั้นๆ เพื่ออธิบายคำ ศัพท์ดังกล่าว โดย  
คำอธิบายนั้นจะต้องกะทัดรัดและกลมกลืนไปกับ  
เนื้อเรื่อง

2) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ คือ  
การแทนที่คำ ศัพท์ด้วยประโยคหรือวลีเพื่อบอกเล่า  
ถึงลักษณะหรือกิจกรรมของสิ่งนั้นแทน

3) การใช้คำ ที่อ้างอิงถึงความหมายที่  
กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า วิธีนี้จะ  
ใช้ในกรณีที่คำศัพท์ในต้นฉบับอ้างอิงถึงสิ่งที่ไม่ใช่ใน  
ภาษาแปล หรือไม่เป็นที่รู้จักในสังคมของผู้อ่าน  
ฉบับแปล จึงต้องใช้คำที่มีความหมายกว้างเพื่อ  
ครอบคลุมคำ ที่เป็นปัญหาไปด้วย

4) การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิด  
ต่างๆ เนื่องจากแต่ละภาษามีโครงสร้างต่างกัน  
หากเป็นโครงสร้างประโยคที่ไม่มีในภาษาแปล  
ก็อาจมีการเติมคำศัพท์หรือวลีเพื่อบอกความ  
สัมพันธ์ของประโยคดังกล่าว

5) การตัดคำสา สำหรับวิธีนี้ ควรเลือกใช้ใน  
กรณีที่ไม่สามารถหาคำที่มีความหมายเทียบเคียง  
ได้ในภาษาแปล และคำศัพท์ดังกล่าวไม่ใช่สาระ  
สำคัญของเรื่อง หรือมีการใช้ติดต่อกันแต่สื่อ  
ความหมายอย่างเดียว ซึ่งผู้แปลสามารถตัดคำ  
หรือสำนวนนั้นทิ้งไปได้ แต่ไม่ควรตัดข้อความ  
ทั้งตอนทิ้งไป

Mona Baker (1992: 17-42, อ้างไว้ใน ศศิ เหาทนายกุล, 2557 หน้า 9) กล่าวว่า ในกระบวนการแปล คำหรือข้อความที่มีความหมายเฉพาะทางวัฒนธรรมเป็นปัญหาหนึ่งในการแปล เพราะไม่สามารถหาคำเทียบเคียงที่มีความหมายตรงตามต้นฉบับโดยสมบูรณ์ได้ และกลวิธีที่นักแปลอาชีพใช้แก้ปัญหา มีดังนี้

1) การใช้คำทั่วไปที่มีความหมายธรรมดา กว่าคำในต้นฉบับ โดยวิธีนี้เป็นวิธีที่ใช้อย่างกว้างขวาง เนื่องจากความหมายของคำแสดงออกได้หลายระดับและหลายรูปแบบในกรณีนี้ ผู้แปลอาจเลือกใช้คำง่าย ซึ่งเป็นคำพื้นฐาน เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป หรือมีระดับความเป็นทางการน้อยกว่าในต้นฉบับ

2) การใช้คำ ที่เป็นกลางกว่า หรือคำ ที่แสดงอารมณ์ของผู้พูดน้อยกว่าในต้นฉบับ

3) การแทนที่ด้วยสิ่งที่มีในวัฒนธรรมเป้าหมาย ซึ่งอาจไม่ได้มีความหมายเหมือนกัน แต่ส่งผลต่อผู้อ่านใกล้เคียงกัน การใช้วิธีนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของงานแปล

4) การใช้คำ ยืม หรือใช้คำ ยืมและเพิ่มคำ อธิบายด้วย Baker กล่าวว่า การใช้คำ ยืมโดยส่วนมากจะใช้กับคำ ที่ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับ ส่วนการใช้คำ ยืมและเพิ่มคำ อธิบายนั้น มีประโยชน์มาก ในกรณีที่ต้นฉบับพูดถึงคำ ดังกล่าวซ้ำหลายครั้ง

5) การเรียบเรียงใหม่โดยใช้คำที่เกี่ยวข้องกัน วิธีนี้ใช้เพื่อให้ภาษาแปลเป็นธรรมชาติ โดยในภาษาเป้าหมายมีคำแสดงความหมายเหมือนกับในภาษาต้นฉบับ แต่รูปแบบการใช้แตกต่างกัน

6) การเรียบเรียงใหม่โดยใช้ คำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน ในกรณีที่ต้นฉบับมีเนื้อหาที่ซับซ้อน ผู้แปลอาจปรับให้เป็นเรื่องทั่วไปมากขึ้น หรือแปลโดยถอดความหมายของคาเฉพาะคำนั้น

7) การละไม่แปล

8) การแสดงภาพหรือตัวอย่างแทนการแปล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวทางการแปลจากนักทฤษฎี และนักวิชาการด้านการแปลเอาไว้ เพื่อเป็นแนวทางการแปลของนักแปลทั้งหลาย โดยบรรดานักวิชาการด้านการแปลหลายท่านได้นำเสนอประเภทของการแปลไว้อย่างน่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมมาเฉพาะประเภทที่สำคัญ การจัดกลุ่มประเภทที่สำคัญๆ ได้แก่ ประเภทการแปลตามระบบการสร้างความหมายของมนุษย์ (semiotic) ประเภทการแปลแบบทวิภาค (binary classifications) และประเภทการแปลตามประเภทตัวบท (text types) อาทิ

เจค็อบสัน (Jakobson, 1959, อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 8) กล่าวถึงการแปลตามระบบการสร้างความหมายของมนุษย์ (semiotic) ว่ามีอยู่ 3 ประเภท คือ การแปลในภาษา การแปลระหว่างภาษา และการแปลระหว่างสัญญะการแปลในภาษา (intra-lingual translation หรือ rewording) เป็นการแปลในภาษาเดียวกัน คือ เป็นการทำให้เนื้อความในภาษานั้นเองกระจ่างชัด และเข้าใจได้ง่ายขึ้นหรือแปลจากโครงสร้างลึก (deep structure) เป็นโครงสร้างพื้นผิว (surface structure) การแปลระหว่างภาษา (inter-lingual translation หรือ translation proper) คือการแปลจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง ส่วนการแปลระหว่างสัญญะ (inter-semiotic translation หรือ transmutation) คือการแปลโดยใช้สัญญะ ในการสื่อความหมาย (ดวงตา สุพล, 2541, น. 11, อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 8)

นอกจากการแบ่งประเภทการแปลตามระบบการสร้างความหมายของมนุษย์ข้างต้นการจัดกลุ่มประเภทการแปลแบบทวิภาค (binary classifications) ก็มีความน่าสนใจ เพราะได้ช่วยให้เห็นถึงความแตกต่างและสามารถเข้าใจรูปแบบการแปลได้ดียิ่งขึ้น กลุ่มประเภทการแปลแบบทวิภาคเหล่านี้ ได้แก่ การแปลแบบเอาความกับการแปลตามตัวอักษร (free translation vs. literal translation) การแปลแบบเปิดเผยภาษาต้นฉบับกับการแปลแบบซ่อนเร้นภาษาต้นฉบับ (overt translation vs. covert translation) การแปลแบบครบความกับการแปลเพื่อการสื่อสาร (semantic translation vs. communicative translation) การแปลแบบรักษารูปแบบกับการแปลแบบรักษาความหมาย (form-based translation vs. meaning-based translation) และการแปลเพื่อประโยชน์กับการแปลสารคดี (instrumental translation vs. documentary translation)

เมื่อแยกความแตกต่างระหว่างการแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word) (literal) และความหมายต่อความหมาย (sense-for-sense) (free) ย้อนไปในศตวรรษที่ 1 ก่อนปีคริสตศักราช นักคิดและนักกฎหมายชาวโรมันผู้รอบรู้ชื่อ ซิเซโร (Cicero) ได้ให้ความเห็นถึงวิธีการแปลไว้ว่า:

And I did not translate them as an interpreter, but as an orator, keeping the same ideas and forms, or as one might say, the 'figures' of thought, but in language which conforms to our usage. And in so doing, I did not hold it necessary to render word for word,

but I preserved the general style and force of the language. (Munday, 2008, อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 9)

ความหมายคือ

(ข้าพเจ้ามิได้แปลอย่างนักแปลคำต่อคำที่จะรักษาความคิดและรูปแบบ เพื่อมิให้แตกต่างไปจากเดิมหรือที่เราอาจเรียกว่า การคงเอกลักษณ์เดิมไว้อย่างเข้มงวด แต่ข้าพเจ้าแปลอย่างนักพูดสุนทรพจน์ที่จะใช้ภาษาของเราอย่างเป็นทางการในการจะกระทำเช่นนั้นได้ ข้าพเจ้าจำต้องสลัดทิ้งการแปลแบบคำต่อคำ แต่ข้าพเจ้าจะรักษาลีลาของภาษาโดยรวมและพลังของภาษาเอาไว้ (วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 9)

ใจความสำคัญจากที่ซิเซโร (วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 9) กล่าวคือ ไม่ใช่วิธีการแปลแบบคำต่อคำ แต่แบบความหมายต่อความหมาย ในบรรทัดแรกคำว่า an interpreter หมายถึง นักแปลแบบคำต่อคำหรือตามตัวอักษร (literal) ขณะที่ an orator คือผู้ที่พยายามผลิตถ้อยคำเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตาม ในสมัยโรมันนั้น การแปลแบบคำต่อคำเป็นการแปลชนิดคำต่อคำอย่างแท้จริง โดยแปลจากภาษากรีกมาเป็นภาษาลาติน ชาวโรมันนั้นรู้ทั้งภาษากรีกและภาษาลาติน และจะอ่านบทแปลฉบับภาษาลาตินเคียงข้างกับต้นฉบับในภาษากรีกไปพร้อมๆ กัน

นักบุญเยโรม (St. Jerome) ได้ปกป้องตนเองจากการถูกวิจารณ์ในประเด็นการแปลพระคัมภีร์ไบเบิลผิด โดยได้อธิบายถึงวิธีการแปลซึ่งได้กลายเป็นคำกล่าวที่มีชื่อเสียงในเวลาต่อมาว่า:

Now I not only admit but freely announce that in translating from the Greek – except of course in the case of the Holy Scripture, where even the syntax contains a mystery – I render not word-for-word, but sense-for-sense. (Munday, 2008, อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 9)

ความหมายคือ

(ในที่นี้ข้าพเจ้ามีเพียงยอมรับเท่านั้น แต่ขอประกาศอย่างอิสระด้วยว่า ในการแปลจากภาษากรีก ข้าพเจ้ามิได้แปลแบบคำต่อคำ แต่แปลแบบความหมายต่อความหมาย ซึ่งก็แน่นอนว่ามีข้อยกเว้นใน

ใจความสำคัญนั้นคล้ายคลึงกับสิ่งที่ Cicero ได้กล่าวไว้ โดยเฉพาะในประโยคบรรทัดสุดท้ายของต้นฉบับ คือ ไม่ถ่ายทอดคำต่อคำ แต่เป็นความหมายต่อความหมาย จากถ้อยคำของนักบุญเยโรม ในภายหลังจึงได้มีการเปลี่ยนคำศัพท์ใหม่คือ literal แทน word-for-word และ free แทน sense-for-sense เนื่องจากนักวิชาการแปลเห็นว่าได้มีการตีความหมายของท่านผิดไป

ลีอูฉวี สายบัว (2542, อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 10) ได้อธิบายความแตกต่างของการแปลทั้ง 2 ประเภทนี้ ไว้ว่า การแปลแบบตรงตัว (ตามตัวอักษร-(literal translation) คือ การแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการเสนอความคิดของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ส่วนการแปลแบบเอาความนั้น (non-literal translation) ผู้แปลอาจจะถ่ายทอดภาษาแตกต่างไปจากรูปแบบที่ใช้ในต้นฉบับ หรือ การเรียงลำดับความคิดอาจจะไม่เหมือนกัน เพื่อให้งานแปลนี้สามารถทำ หน้าที่สื่อความหมายของ

ต้นฉบับไปสู่ผู้อ่านได้อย่างแน่นอนอนความหมายและความเข้าใจมีความสำคัญกว่าอย่างอื่น

เฮาส์ (House, 1997 อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 10) ได้จำแนกประเภทการแปลเป็น 2 ประเภท คือ การแปลแบบเปิดเผยภาษาต้นฉบับ (overt translation) และการแปลแบบซ่อนเร้นภาษาต้นฉบับ (covert translation)

การแปลแบบเปิดเผยภาษาต้นฉบับ (overt translation) เป็นการแปลที่ไม่คาดหมายจะเป็นอย่างภาษาของต้นฉบับ ผู้อ่านในภาษาของฉบับแปลจะยังคงรู้ว่าเป็นบทแปล สาเหตุก็เพราะตัวบทนั้นเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของต้นฉบับอย่างใกล้ชิดมาก ตัวอย่างของงานแปลประเภทนี้เช่น คำกล่าวสุนทรพจน์ทางการเมืองและงานแปลวรรณกรรมต่างๆ ส่วนการแปลแบบซ่อนเร้นภาษาต้นฉบับ (covert translation) เป็นการแปลที่เปิดพื้นที่ให้กับวัฒนธรรมของฉบับแปลอย่างมากทำให้ภาษาของฉบับแปลมีความเป็นธรรมชาติสูงจนผู้อ่านไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังอ่านงานแปลอยู่ สาเหตุมาจากภาษาของต้นฉบับไม่ได้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือผู้รับสารของต้นฉบับอย่างเป็นพิเศษ ทั้งภาษาของต้นฉบับและภาษาของฉบับแปลจะสามารถพูดกับผู้รับสารของตนได้โดยตรงตัวอย่างงานแปลประเภทนี้ เช่น หนังสือนำเที่ยว จดหมายของประธานบริษัทที่ส่งไปยังผู้ถือหุ้นโฆษณา หนังสือพิมพ์ และหนังสือวิชาการ เป็นต้น (Munday, 2008, อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 10)

รีสส์ (Reiss, 1977 อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 10)) แบ่งประเภทการแปลตามประเภทของตัวบท (text types) ซึ่งได้แก่ตัวบทเพื่อให้ความรู้ข้อมูล (informative text)

ตัวบทเพื่อการแสดงออก (expressive text) ตัวบทเพื่อปฏิบัติการ (operative text) และตัวบทแบบออดิโอมีเดีย (audiomedial text) ซึ่งรายละเอียดของตัวบทแต่ละประเภทมีดังนี้

ตัวบทเพื่อให้ความรู้ข้อมูล (informative text) เป็นการสื่อสารข้อเท็จจริงธรรมดา เช่น ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความคิด เป็นต้น มิติทางภาษาในการถ่ายทอดข้อมูลเป็นตรรกะและมีการอ้างอิงความสนใจของการสื่อสารอยู่ที่เนื้อหาหรือ “หัวข้อ” เป็นหลัก ตัวบทเพื่อการแสดงออก (expressive text) เป็นการเขียนงานเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้เขียนจะใช้มิติทางภาษาเชิงสุนทรียะ ผู้เขียน หรือ “ผู้ส่งสาร” รวมทั้งรูปแบบของสารถือเป็นตัวชูโรงของงาน ในส่วนของตัวบทเพื่อปฏิบัติการ (operative text) เป็นการโน้มน้าวให้ตอบรับทางพฤติกรรม จุดมุ่งหมายของการทำหน้าที่เชิงโน้มน้าวคือการขอหรือชักชวนผู้อ่านหรือ “ผู้รับสาร” ของตัวบทให้กระทำบางอย่าง รูปแบบภาษา เป็นแบบการสนทนาเชิงมโนคติ (dialogic) แต่เป้าหมายยังอยู่ที่การโน้มน้าวใจ และตัวบทพิเศษซึ่ง รัสได้รวมเข้ามาในภายหลัง คือตัวบทแบบออดิโอมีเดีย (audiomedial text) ตัวบทประเภทนี้ได้แก่ ภาพยนตร์และโฆษณาทางภาพ และเสียงที่จะช่วยเสริมหน้าที่ของตัวบททั้ง 3 ประเภทด้วยภาพ จินตนาการ ดนตรี และอื่นๆ (Munday, 2008, อ้างไว้ใน วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 11)

อนึ่งสิ่งที่นักแปลจะนำเข้าสู่กระบวนการแปลไม่ว่าโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม การเทียบเคียงความหมายถือเป็นหัวใจสำคัญของการแปล เพราะสามารถบอกถึง ผลสำเร็จของงานแปลได้ หากผู้แปลแปลออกมาไม่ตรงกับความหมายที่สารในภาษาของต้นฉบับ ต้องการจะสื่อ ผลที่เกิดขึ้นคือ

ผู้อ่านในภาษาของฉบับแปลจะรับสารที่ผิดและทำให้เกิดความเข้าใจความหมายคลาดเคลื่อนไปจากเดิม แนวคิดสำคัญจากนักวิชาการด้านการแปลที่เกี่ยวกับการเทียบเคียงความหมายมีดังต่อไปนี้ วสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 12)

เจค็อบสัน เจค็อบสัน (Jakobson, 1959) อ้างไว้ในวสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 12) กล่าวถึง การแปลอีกประเภทหนึ่ง คือ การเทียบเคียงความหมายเชิงภาษาศาสตร์ได้ศึกษาประเด็นการแปลเกี่ยวกับเรื่องการเทียบเคียงและความหมายทางภาษาศาสตร์ (linguistic meaning and equivalence) โดยเขาได้ศึกษาปัญหาการเทียบเคียงความหมายระหว่างคำในภาษาที่แตกต่างกัน และสรุปว่า โดยปกติ คำในภาษาที่ต่างกันไม่สามารถนำมาเทียบเคียงกันได้โดยตรงดังนั้น การแปลภาษาที่ต่างกันจึงเป็นการแทนที่ข้อความในภาษาหนึ่งด้วยข้อความในอีกภาษาหนึ่ง ที่ไม่ได้แทนที่เฉพาะคำใดคำหนึ่งแต่แทนที่ใหม่หมดทั้งประโยคหน้าที่ของนักแปลจึงต้องเรียบเรียงข้อความที่ได้รับนั้นใหม่และถ่ายทอดข้อความที่เรียบเรียงแล้วออกมาเป็นภาษาฉบับแปล ดังนั้น การแปลจึงเกี่ยวข้องกับข้อความสองข้อความที่มีความหมายเทียบเคียงกัน เพียงแต่อยู่ในรหัสภาษาสองรหัสที่แตกต่างกัน

ในดากับวิทยาศาสตร์การแปล จากการศึกษาธรรมชาติของความหมาย (the nature of meaning) ไนดา (Nida, 1964 อ้างไว้ในวสันต์ หอมจันทร์, 2557 หน้า 12) ได้แบ่งความหมายออกเป็น 3 ชนิดคือความหมายทางภาษาศาสตร์ (linguistic meaning) ความหมายอ้างอิง (referential meaning) และความหมายแฝง (emotive/ connotative meaning) ซึ่งในการวิเคราะห์ความ



หมายแต่ละประเภทโดยเฉพาะความหมายอ้างอิงและความหมายแฝง ไนดาได้ใช้วิธีวิเคราะห์ 3 วิธีสำคัญ ซึ่งได้แก่ วิธีการวิเคราะห์โครงสร้างตามลำดับชั้น (hierarchical structuring) วิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบ(componential analysis) และการวิเคราะห์โครงสร้างทางความหมาย (semantic structure analysis) (p. 33-43) ไนดา (1964) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์โครงสร้างตามลำดับชั้น (hierarchical structuring) ไว้ว่า เป็นการแยกความแตกต่างกลุ่มคำซึ่งอยู่กันคนละระดับชั้น (p. 73-82) ในส่วนของการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (componential analysis) นั้น จะศึกษาวิเคราะห์ขอบข่ายของคำที่สัมพันธ์กัน จนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างกันได้วิธีนี้มีประโยชน์ต่อระบบคำเครือญาติ (p. 82-87) และการวิเคราะห์โครงสร้างทางความหมาย (semantic structure analysis) เป็นวิธีที่แยกให้เห็นถึงความหลากหลายทางความหมายของคำหนึ่งคำ ซึ่งมีบริบทเป็นตัวกำหนดความหมาย อาศัยวิธีนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (p. 102-107)

ในสองชั่วการแปลนี้ ไนดา (1964) เห็นว่าในระยะหลังได้มีการเปลี่ยนทิศทางการแปลโดยเปลี่ยนจากการเทียบเคียงความหมายตามรูปแบบมาเป็นการเทียบเคียงความหมายตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านสารกับสารมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (p. 60) สำหรับไนดาแล้ว งานแปลที่ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับความสำเร็จของผู้แปลในการทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบรับในตัวผู้อ่านได้ใกล้เคียงกับผู้อ่านต้นฉบับ นอกจากนี้ ยังมีข้อสำคัญประการอื่นๆ ในการถ่ายทอดงานแปล ซึ่งไนดา (1964) ได้เสนอไว้ว่า ผู้แปลจะต้องทำให้เป็นภาษา

ที่ดีและเหมาะสม อ่านแล้วเข้าใจนอกจากนั้นผู้แปลยังต้องถ่ายทอดเจตนาและท่วงทำนองภาษาของต้นฉบับ โดยพยายามทำให้เป็นภาษาที่มีความเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ และสร้างปฏิกิริยาตอบรับที่คล้ายคลึงกัน (p. 164)

Beekman and Callow (อัจฉรา เทพแบ่ง, 2554, หน้า 97) ได้เสนอแนวทางการแปลสิ่งที่ไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปลไว้ 3 วิธีคือ 1) การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ แล้วตามด้วยคำอธิบายประกอบ (a generic word with descriptive phrase) (ตรงกับวิธีการแปลโดยการใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ แล้วตามด้วยคำอธิบายประกอบ ของสุพรรณิ ปิ่นมณี ซึ่งมีอยู่ 4 ประเภท ได้แก่ 1.1) คำจำแนกอย่างกว้างๆ ขยายความด้วยการบอกลักษณะรูปพรรณ สันฐาน 1.2) คำจำแนกอย่างกว้างๆ ขยายความด้วยการบอกหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ 1.3) คำจำแนกอย่างกว้างๆ ขยายความด้วยการบอกทั้งรูปร่างลักษณะ และหน้าที่ 1.4) คำจำแนกอย่างกว้างๆ ขยายความโดยการเปรียบเทียบ 2) การใช้คำยืม มีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ 2.1) คำยืม (borrowed word) (ตรงกับวิธีการแปลโดยการใช้คำยืมสุพรรณิ ปิ่นมณี 2.2) คำยืมหรือคำทับศัพท์ (loan word) ซึ่งสามารถแบ่งย่อยออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้ 2.2.1) คำทับศัพท์ที่ใช้ประกอบกับคำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ 2.2.2) คำทับศัพท์ที่ใช้ประกอบกับคำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ และคำขยายความบอกลักษณะ 2.2.3) คำทับศัพท์ที่ใช้ประกอบกับคำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ และคำขยายความบอกหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ 2.2.4) คำทับศัพท์ที่ใช้ประกอบกับคำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ และคำขยายความบอกทั้งลักษณะ

หน้าที่ หรือวัตถุประสงค์ และ 3) การใช้คำศัพท์หรือคำเรียกขานที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของภาษาแปล (a cultural substitute) มาแทนคำศัพท์ที่อยู่ในวัฒนธรรมภาษาต้นฉบับ(ตรงกับวิธีการแปลโดยการแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล ของสุพรรณิ ปิ่นมณี

Barnwell (อัจฉรา เทพแบ่ง, 2554, หน้า 97) ได้เสนอแนวทางการถ่ายทอดคำที่ไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปลไว้ 3 ประการ คือ 1) การใช้ข้อความอธิบาย (ตรงกับวิธีการแปลโดยการแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล ของสุพรรณิ ปิ่นมณี 2) การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ และ 3) การใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จักดีในวัฒนธรรมของผู้รับสาร (ตรงกับวิธีการแปลโดยการแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล ของสุพรรณิ ปิ่นมณี และวิธีการแปลโดยการใช้คำศัพท์หรือคำเรียกขานที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของภาษาแปลมาแทนคำศัพท์ที่อยู่ในวัฒนธรรมภาษาต้นฉบับ ของ Beekman and Callow

Baker (อัจฉรา เทพแบ่ง, 2554, หน้า 97) ได้เสนอกลวิธีการแปลคำศัพท์ ในกรณีนี้ที่ผู้แปลไม่สามารถหาคำในภาษาแปลมาเทียบเคียงกับคำในภาษาต้นฉบับได้ (non-equivalence at word level) ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งที่แปลไม่เป็นที่รู้จักหรือไม่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาที่แปล ซึ่งสามารถแบ่งกลวิธีการแปลออกเป็น 10 แบบ คือ 1) การแปลตรงตามรูปแบบและเนื้อหาของภาษาต้นฉบับ 2) การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างขึ้น หรือคำจำกลุ่ม (superordinate) (ตรงกับวิธีการแปลโดยการใช้อำนาจประเภทโดยกว้าง และคำ เฉพาะเจาะจง ของสุพรรณิ ปิ่นมณี และวิธีการแปลโดยการใช้อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้น

แทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่าของสัญชัย สายบัว 3) การแปลโดยใช้คำที่แสดงความรู้สึกเป็นกลางๆ 4) การแปลโดยแทนที่ทางวัฒนธรรมโดยใช้คำหรือสำนวนที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมของผู้อ่านภาษาฉบับแปล (ตรงกับวิธีการแปลโดยการแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล ของสุพรรณิ ปิ่นมณี วิธีการแปลโดยการใช้อำนาจหรือคำเรียกขานที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของภาษาแปล มาแทนคำศัพท์ที่อยู่ในวัฒนธรรมภาษาต้นฉบับ ของ Beekman and Callow และวิธีการแปลโดยการใช้อำนาจซึ่งเป็นที่รู้จักดีในวัฒนธรรมของผู้รับสาร ของ Barnwell 5) การแปลโดยการใช้อำนาจหรือคำทับศัพท์ แล้วเพิ่มเติมคำอธิบาย 6) การแปลแบบถอดความโดยใช้คำที่เกี่ยวข้องกับภาษาต้นฉบับ 7) การแปลแบบถอดความโดยใช้คำที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาต้นฉบับ 8) การแปลโดยละคำ (ตรงกับวิธีการแปลโดยการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไปของสัญชัย สายบัว 9) การแปลโดยใช้ภาพประกอบแทนคำอธิบาย 10) การแปลโดยการอธิบายความ ยกตัวอย่างประกอบ(ตรงกับวิธีการแปลโดยการแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล ของสุพรรณิ ปิ่นมณี และวิธีการแปลโดยการใช้อำนาจข้อความอธิบาย ของ Barnwell

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลบทเพลงในกระบวนการแปลภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง เจ้าหญิงผจญภัย ภาค 1 ชื่อเรื่อง “Little Mermaid – Poor Unfortunate Souls” (ใจอันไร้ที่พึ่งพา) จากต้นฉบับที่เป็นบทภาพยนตร์เพลงภาษาอังกฤษมาเป็นบทเพลงในภาษาไทย

## ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่เป็นบทเพลงจากภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง เจ็อนน้อยผจญภัย ภาค 1 (Little Mermaid) ตอน ใจอันไร้ที่พึ่งพา (Poor Unfortunate Souls) โดยอิงทฤษฎีของลาร์สัน (1984) โดยผู้แปลเป็นอีกผู้หนึ่ง ได้ศึกษาวิธีใช้กลวิธีและเทคนิคการแปล โดยผู้แปลนำทฤษฎีการแปลของลาร์สัน (Larson, 1998) ซึ่งนำมาใช้ได้หลากหลาย และเหมาะสมกับเนื้อหาที่แปล โดยแปลเพื่อการถ่ายทอดความหมาย และสื่อความหมายให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับให้มากที่สุด เพื่อคงอรรถรสทางภาษาของเจ้าของภาษา สื่อความหมายผ่านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้อย่างใกล้เคียงให้ได้มากที่สุด

## ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้พบเทคนิคการแปล 5 เทคนิค ซึ่งเป็นเทคนิคการแปลตามแนวคิดของ Larson (1998) และผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องการแปลพบว่า ผู้แปลยังคงเก็บรักษารูปแบบทางไวยากรณ์ของต้นฉบับไว้ เช่น คำนามแปลเป็นคำนาม กริยาแปลเป็นกริยา คุณศัพท์แปลเป็นคุณศัพท์ เป็นต้น บางประโยคแปลตรงๆ ตามต้นฉบับ แต่บางประโยคได้มีการเปลี่ยนแปลงไวยากรณ์หรือปรับโครงสร้างประโยคเนื่องจากต้องการรักษาความเหมาะสมในภาษาแปล ในขณะเดียวกันผู้แปลก็ได้เลือกใช้เทคนิควิธีการแปลแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของภาษาไทย บริบท และวัฒนธรรม มีการใช้การเปรียบเทียบ เป็นต้น

## อภิปรายผล

เทคนิคการแปลที่พบทั้งหมดถูกนำมาปรับใช้กับภาษาแปลโดยยังคงรักษาความหมายเดิมของภาษาต้นฉบับไว้ กล่าวคือ ผู้แปลได้นำเสนอภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติไว้โดยประยุกต์ใช้กับทฤษฎีการแปลของลาร์สัน (Larson, 1998) ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ ในหลายๆ ภาษา โดยที่เกือบทุกเทคนิควิธีล้วนเป็นประโยชน์ที่ช่วยคงความหมายไว้ทั้งต้นฉบับและฉบับแปล เทคนิคเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในข้อความหรือสำนวนต่างๆ กัน แต่ยังคงสื่อความหมายเหมือนต้นฉบับทุกประการ ทั้งนี้จากบทบรรยายที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจึงได้นำมาอภิปรายผล และสรุปดังนี้

### 1. การแปลตรงตัว (Lexical Translation)

การแปลตรงตัว เป็นการแปลคำที่ความหมายตรงกันทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล เช่น “Start on any day never dreamed” แปลตรงตัวว่า “เริ่มในวันใด ไม่เคยนึกฝัน” และ “But one thing is going to happen” แปลตรงตัวว่า “แต่สิ่งนั้นกำลังเกิดขึ้นมา” เป็นการแปลที่ทั้งประโยค โครงสร้าง และความหมายเหมือนเดิมตามต้นฉบับทุกประการ

### 2. การแปลแบบหาคำมาเทียบเคียง (Restatement Translation)

บางครั้งการแปลจากต้นฉบับมาเป็นภาษาแปลก็อาจมีคำที่ไม่มีความหมายตรงตัวเสียทีเดียว ดังนั้นการหาคำมาเทียบเคียงซึ่งให้ความหมายใกล้เคียงกับต้นฉบับก็ถือเป็นสิ่งที่ผู้แปลต้องคำนึงถึง เช่น “Just hot water for tea seems.” ใช้คำเทียบเคียงว่า “แค่ค่าน้ำร้อนน้ำชา” หรือ “Take a look at

wireless.” ใช้คำแทนว่า “ใจอะไรที่ไร้ที่พึ่งพา” ซึ่งก็ให้ความหมายได้ตรงตามต้นฉบับอย่างไม่ผิดเพี้ยนและสื่อความให้เข้าใจง่ายขึ้นกว่าภาษาต้นฉบับอีกด้วย เพราะเมื่อแปลออกมาแล้วผู้อ่านรู้ทันที ไม่ต้องอธิบายเพิ่ม

### 3. การแปลสรรพนาม (Pronoun Translation)

สรรพนามคำหนึ่งในภาษาต้นฉบับอาจมีแค่ความหมายเดียว ใช้อย่างเดียว แต่เมื่อแปลแล้วสามารถใช้คำที่หลากหลายแต่ความหมายเดียวกันมาแทน เช่น I ในภาษาอังกฤษ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย สามารถแปลได้ว่า เช่น “her voice” แปลว่า “เสียงของเธอ” หรือ “it’s beautiful.” แปลว่า “สวยสวย”

### 4. การแปลคำแสดงอารมณ์ (Emotive Meaning Translation)

ผู้แปลอาจใส่ คำแสดงอารมณ์ตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่แปลได้ถึงแม้ไม่มีปรากฏในต้นฉบับก็ตาม เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าถึงเนื้อหาและได้อารมณ์มากขึ้น เช่น “... run to take a walk right chest happy in the sun under the shy” แปลว่า “จะพากันเดิน วิ่งไปพร้อมๆ สุขใจในแสงตะวันใต้แสงไกล” หรือ “Did she really catchy melodic singing voice” แปลว่า “เธอร้องเพลงเสียงไพเราะจับใจจริง”

### 5. การละไว้ไม่แปล (Omission Translation)

ผู้แปลอาจเลือกที่จะไม่แปลบางข้อความหรือประโยค เนื่องจากอาจทำให้ผู้อ่านสับสนไม่จำเป็นต้องแปลก็ได้ ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้จากบริบท เช่น “... willing to abide mitochondrial” ไม่ได้แปล “mitochondrial” ซึ่งผู้อ่านอาจได้รับรู้ได้

เมื่ออ่านประโยคก่อนหน้า หรืออีกอย่างหนึ่ง ผู้แปลอาจไม่ทราบความหมายที่แท้จริงของภาษาต้นฉบับหรือเห็นว่า ไม่จำเป็นในประโยค จึงละไว้ เช่น “... will also need to Pressing” ในประโยคนี้อาจไม่ได้แปล แต่ไม่ทำให้ขาดความหมายเมื่ออ่านหรือฟังเสียง soundtrack ในเนื้อเรื่อง

### 6. การแปลเป็นสำนวน (Idiomatic Translation)

สำนวนเป็นภาษาที่ฟังเป็นธรรมชาติ ในภาษาไทยการแปลสำนวนแบบคำต่อคำเพราะจะไม่ได้ความหมาย หรือได้ความหมายผิด ต้องแปลให้ได้ความหมายตรงกันทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปลด้วย สำนวนไทย เช่น แก่แดดคอแข็ง ฉีกหน้า มือเป็ดด้าน ๆ ปลาย ชักดาบ ยกธงขาว เสือผู้หญิง เป็นต้น ตัวอย่างที่พบในหนังสือคำว่า “his men” ถ้าแปลว่าผู้ชายของเขา ผู้อ่านอาจคิดว่าเขาเป็นเกย์ อยากรักดี ก็อาจไม่ได้ความหมายที่ดี ผู้แปลจึงแปลว่า “ลูกน้องของเขา” แทน ซึ่งจะตรงตามต้นฉบับมากกว่า “a catalog of errors” ถ้าแปลว่า ข้อผิดพลาดเยอะเป็นเล่มๆ ก็จะอ่านแล้วแปลผิดพลาดไม่ได้ความหมาย ซึ่งประโยคนี้ผู้แปล แปลว่า “ยาวเป็นหางว่าว” จะได้ความหมายดีกว่า หรือ “keep on their toes” แปลตรงตัวว่า “เก็บรักษานิ้วเท้า” แปลแบบสำนวนหมายถึง “ต้องระวัง”

### ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญบางประการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องการแปลหรือสำหรับผู้สนใจทำวิจัยเรื่องการแปลหรือผู้ที่สนใจการแปลทั่วไป

1. ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนหนังสือเชิงวิทยาศาสตร์เรื่องอื่นหรือหนังสืออื่นๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ ปรัชญา สังคมศาสตร์ หนังสือธรรมชาติ เป็นต้น เพราะหนังสือแต่ละประเภทย่อมอาศัยกลวิธีการแปลต่างกัน ดังนั้นจึงสามารถนำมาเปรียบเทียบและนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเรียนการสอนวิชาการแปลได้

2. ควรมีการใช้ทฤษฎีของลาร์สัน (Larson) เปรียบเทียบกับของนักทฤษฎีท่านอื่นๆ เพื่อจะได้มีการเปรียบเทียบข้อดีข้อด้อยว่าเหมือนหรือต่างกัน

อย่างไร หรือแต่ละทฤษฎีมีประโยชน์แตกต่างกันอย่างไร

3. อาจเปลี่ยนแปลงการศึกษาเทคนิคการแปลเป็นวิธีอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์ผู้แปล หรือ การศึกษาข้อผิดพลาดในการแปลของนักศึกษาสาขาการแปล หรืออื่นๆ เป็นต้น

4. เมื่อเทคนิคการแปลที่พบไม่ชัดเจนคลุมเครือ อาจให้ผู้เชี่ยวชาญการแปลตรวจสอบเพื่อความถูกต้อง

### บรรณานุกรม

- กัลยกร ฉัตรศิริมงคล. (2547). **การแปลบทภาพยนตร์เรื่อง “Anger Management” เป็นบทบรรยายภาษาไทย**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- จิราวรรณ สุขวิทยากุล. (2557). **การศึกษาการแปลความไม่สุภาพจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ในวรรณกรรมเยาวชน**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- พัชรี โกศาภิรมย์. (2555). **การแปลสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย**. คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สัญญาวี สายบัว. (2550). **หลักการแปล**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วสันต์ หอมจันทร์. (2557). **การแปลเรื่อง “On Truth” ของ แฮร์รี่ จี. แฟรงค์เฟิร์ต เป็นภาษาไทย: กระบวนการ ปัญหา และการแก้ไขปัญหา**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศศิ เอาทารยกุล. (2557). **การศึกษาการแปลข้ามวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทบรรยายได้ภาพของภาพยนตร์ไทย**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- อัจฉรา เทพแปง. (2554). **กลวิธีการแปลค่านามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยายเรื่อง ‘แฮร์รี่ พอตเตอร์กับศิลาอาถรรพ์**. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาและคติชนวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- Larson, M.L. 1984. *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. USA: University Press of American.
- Larson, M.L. 1998. *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. USA: University Press of America.